

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Table with subscription rates: Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökök. Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft., Félévre 3 ft., Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői iroda: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskerekben.

Előfizetési felhívás a „Torontál”

1880. évi IV-ik negyedére.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy megrendeléseiket minél előbb megtenni sziveskedjenek...

Az előfizetési pénzek egyszerű póstautalványokkal a „Torontál” kiadóhivatalához...

Előfizetési árak: Egész évre 6 ft. — kr. Fél évre 3 ft. — kr. Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Nagy-Becskerek, 1880. évi szept. 23-án.

A „Torontál” kiadóhivatala.

N.-Becskerek, szept. 23-án.

Torontálmegeye őszi közgyűlése folyó hó 21-én igen nagy látogatottság mellett folyt le.

Karácsonyi Guido gróf vezérlete alatt a bizottsági tagok a megyeház nagy termébe indultak...

Szeptember 21-én a főispán által a közgyűlés reggeli fél 10 órakor megnyitván, Dániel János kir. tanácsos a hosszú ideig és súlyos viszonyok közt viselt alispánságról lemond...

Mind a lelépett alispán, mind Kovách Gusztáv bizottsági tag beszéde után lelkes éljenzésbe tört ki a gyűlés...

Az éljenzés lecsillapodása után a főispán e mai nap fontosságát, mely a megye életében új aerát képez, kiemelve...

szatérve alispánnak Tallián Béla, főjegyzőnek Rónay Jenő választottak meg egyhangulag. Az ekkép megüresedett törökkanizsai szolgabíró és I. alügyészség, Telecsy Kristóf lemondása folytán megüresedett árvaszéki ülnökség és Botka Géza elhalálása folytán megüresedett aljegyzői állomások voltak választás utján betöltendők...

Hirdetések díjai: a háromhasabos petítor első hirdetésnél 4 kr., többszöri-nél 3 kr.

tb. alügyésze, Dr. Barts orvost tb. főorvossá nevezte ki. Következett a központi választmány, közigazgatási, igazoló, bírói, lötenyész-tési és a n.-kikindai gymnasiális bizottság megválasztása...

TÁRCZA

A libácskák ábrándképei.

Igenis, kedves Lórá, majd sajnosan csalódom. Mindenek előtt bizonyosra foghatom, hogy az az úr nem Angyallátó volt...

már engedj megjegyznem, hogy nagyon képzelődöl... „No mond,” válaszol bosszusan Lóra. „Ha itt kitüntetésről, előnyről lehet szó, nem is szenved kétséget, úgy hiszem, hogy a báró — (már így hívom, nehogy tulbecsüljem; de esküdni mernék, hogy legalább is gróf) — nem is szenved kétséget, hogy a báró arra vetete szemét, kinek magaviseletében és fellépésében a magához illőt feltalálta...

„Kérem, kérem, nem akadályoztatam! Tessék fusson a bárója után!” Virginia megvetőleg rántott egyet a vállán és beszaladt a házába. Lóra néhány percig gondolatokba merülve állt. Aztán szöke haját homlokából simítva egész indulatossággal kiállt fel.

üdvözölnek találtam... valamely katonatiszt matkájának lehetni! „Ha a tiszt csinos ember, miért ne?” „Minden katonatiszt csinos ember!... Istenem, milyen jól állhat hozzá az uniformis, ha már a polgári ruhában...”

Vasutunk ügyében.

Ha Magyarország általánosságban áll, hogy földmivelő ország, úgy főleg megyénk az, mely a földmivelő jelleget legjobban magán viseli. Hisz itt mindenki gazda, legyen különben honoratior, közhivatalnok, legyen kereskedő, iparos stb. mellékfoglalkozása száz közül kilenczvenkilencznek a mezei gazdálkodás. Ily körülmények között bátran elmondhatni, hogy sehol sincsen a közlekedési eszköznek oly nagy fontossága, mint épen nálunk. Hazánk legtermékenyebb vidékei közé tartozik megyénk. Sokszor annyi gabonát termelünk, hogy egy országot el tudnánk vele tartani és mégis a legsilányabb közgazdasági állapotokról kell panaszkodnunk. Igen, mert termésünket nem tudjuk értékesíteni. Közlekedési eszközeink oly gyarlók, hogy termésünket nem tudjuk hamar a világpiacra állítani, úgy hogy a tengeren tuli concurrentia megelőz bennünket. Aztán ha egyes helyekről tudjuk is szállítani terményeinket, de a szállítás oly drága, hogy aztán már csak azért sem vagyunk képesek a külfölddel versenyezni.

Legnagyobb baj az, hogy útrészterünk egyáltalán rossz. Csinált út — legalább szilárd anyagból — az egész megyében nincs, mert sártalajunkon esékely költséggel nem lehet utat készíteni, nagy költséget még nem vagyunk képesek rá fordítani. Így aztán számos virágzó és törekvő községünk bizonyos időszakokban teljesen el vannak a világtól zárva, s illetőleg némi tekintetben állandóan arra vannak kárhóztatva, hogy gazdasági erőiket egyáltalán ki nem fejthetik. Ezen különösen azon vidékekre áll, melyek a vasúti hálózattól messze fekszenek.

Hogy az állapot tarthatlanságáról meggyőződünk, elég csak egy tekintetet vetni ezen vidék helyzetére. Tény, hogy termékeinket mindig későn tudjuk eladni; tény, hogy termékeink ára, — pl. csak a gabonát említve — mindig egy-két frttal olcsóbb, mint a vasúti mentű helyeken; tény, hogy a behozott iparcikket ismét drágábbak, mint a hol a közlekedési eszközök rendelkezésére állanak.

Ez állapotot akart a kormány segíteni, mikor a helyi érdekű vasutak törvényjavaslatát benyújtotta a képviselőháznak. És valóban, ha tekintetbe vesszük, hogy az eddigi főbb vasutonalak sok jelentékeny pontot nem érintenek; ha tekintetbe vesszük azon kedvezményeket, melyek a vicinális vasutak létesítését megkönnyítik; ha tekintetbe vesszük, hogy a szilárd anyagból épült roppant drága utakkal szemben a majdnem aránylag olcsón épülő helyi vasutak mily előnyt képeznek: lehetetlen nem örülnünk a helyi érdekű vasutak törvényének, s elérkezettnek hisszük az időt, hogy mi is komolyan gondolkozunk a városunkat Kikindával összekötő vasutonal kiépítésén. Megyénk egyelőre meglette a kezdeményező lépést a mennyiben pénztárából az előjelzési munkálatokra 5000 frtot utalványozott. Az előmunkálatok be vannak fejezve, s így most már egyedül rajtunk áll, hogy ezen vasutonal, mely nemcsak az érdekelt községeket, de egész megyénk fölvirágoztatását nagy mértékben elősegíti, kiépítsék. A létesítő bizottság legutóbbi közgyűlésén kibocsátotta a részvény aláírási íveket s aláírás végett megkeresi az egész érdekelt vidék minden lakosát, mert az építési tőke legalább 30 százalékanak ezektől kell kikerülni, hogy az építésbe bele kezdni lehessen. Az aláírások mennyisége határoz ennél fogva a felett: akarjuk-e igazán és általánosan a vasut kiépítését vagy nem.

A létesítő bizottság által kibocsátott aláírási ívek úgy vannak szerkesztve, hogy azokból az aláírókra semmi jogtalan károsítás ne következhesék, s az aláírási mozzatok úgy vannak megállapítva, hogy a vasut kiépítéséhez még a legszegényebb érdekelt is járulhasson, illetőleg az aláírás által magának jövedelmező tökélet gyűjthessen.

Valóban, ha meggondoljuk, hogy e vasut létesítésénél nemcsak az érintett, hanem a távolabbi községek birtokosai is érdekelve vannak; ha megfontoljuk, hogy az egyes érdekelt községek, melyekben szétoszlik úgy is az építési költségek telmes része az által, hogy na-

gyobb mennyiségű fogat és kézi munka kiállítására kötelezik magukat, a község számára szép tökélet gyűjthetnek: majdnem hihetetlennek tűnik fel előttünk, hogy a felemeltt érdekelt által a kívánt 6000 részvény alá no iratnék. — Pedig még az említettek kivül nagy súlyt kellett fektetni a vidéki iparos és kereskedő osztályra, a városokra s a vidéken működő pénzintézetekre, melyek mint az arad-körösvölgyi vasut példája mutatja, pénzüket a részvényekben illő kamatra helyezhetik el, közvetve pedig a vállalat létesüléséből a legnagyobb hasznot húzzák.

Nem tehetjük föl a felhozott indokból kiindulva, hogy a szép terv, mely kezdettől fogva az érdekeltéknél minden részben oly meleg felkarolásban részesült, most a részvények aláírásánál részvételesség hiánya miatt megbukjék. (Ezen remény és bizalom vezette a létesítő bizottságot is midőn legközelebbi ülésében elhatározta.) Nagy-Becskerek és a többi érdekelt községek lakosai az aláírásnál fényes tanujelét fogják adni: miszerint nemcsak szóval óhajtik, hanem komolyan akarják a tervezett vasut létesítését.

Az iskola és a háziipar.

A magyar közoktatási miniszter legközelebbi megjelent körrendeletében a népoktatásról oly helyes eszméket tesz közzé, hogy azoknak elterjesztését a legudvozóbb dolognak kell tartanunk.

A népoktatás eredményével, bár az hasonlíthatatlanul jobb már most, mint csak kevéssel is ez előtt, még mindig nem lehetünk egészen megelégedve. A tanítók buzgóságára, szorgalmára nincs panasz. Abban tévesztették el sokan a helyes irányt, hogy a mire a népoktatásban főszólyt kell fektetni, azt elmulasztották kellő figyelmükre méltatni. Irni, olvasni, számolni tanítottak ugyan, de a mellékes tantárgyakra, természetrajzra, földrajzra stb. annyi időt és fáradságot fordítottak, hogy túllőttek a célon, a vizsgálatokon a végzett tananyag mennyiségével büszkélkedtek, holott főfeladatuk most sem lehetett más, mint egyebkor, hogy t. i. a legszükségesebbet, a mit a gyermek az életben egyáltalán nem fog nélkülözhetni, alaposan és jól sajátítsák el. Erre a körülményre figyelmezteti a miniszter az ország tanítóit, s bár fogná fel szavainak horderejét mindaz, a kinek az iskola körül befolyása vagy dolga van.

De egyet a körrendeletben még sem helyeselhetünk, nevezetesen azt, hogy komolyan sürgeti az iskolában a házi iparbéli foglalkozásoknak ütését, a midőn azt mondja, hogy az ismeretek elméleti úton való megszerzése csak akkor levén gyümölcsöző, ha a mindennapi élet gyakorlati céljaira is alkalmaztatnak a szerzett ismeretek, oda kell hatni, hogy ez különösen a kézimunka megszerzéséhez és kiváló ápolása által a lehetőség már a népoktatásban megtörténjék.

A népoktatásból a hazai ipar felemelését nem lehet várni és követelni, nem lehet pedig, eltekintve minden mellékes körülménytől, már csak azért sem, mert a népoktatás célja nem az, első sorban, hogy bizonyos ismeretmennyiséget közöljön, hanem az, hogy ezen közlés által a gyermek lelki ereje növekedjék és kifejlésszessék. A munka pedig annyi időt vesz igénybe, hogy házi ipari munkákra, különösen fiúgyermeknél nagyon kevés maradhat. Ha a munka nemcsak a hatásra gondolunk, nem kell épen kézimunkára gondolnunk; mert vajjon az elméleti munka, melynek színhelye az iskola, kevésbé képző-e a kedélyre, akaratra, ismeretekre, csak azért, mert elméleti? Alig hihető, hogy ezt valaki bebizonyíthatná. Az a kis gépész kézimunka alig visz be többet az élet gyakorlati céljaiból az iskolába, mint a mennyi ott természetszerűleg már ugyanis van. Mert nem az élet-e az kicsinyben, hogy az iskola egy kis társadalom, melynek épen úgy megvannak összehúzóerői, alakulásai, mivelő hatásai, mint a nagy nyilvános társadalomnak, hogy ott is van irásiban, rajzolásban, növénygyűjtésben s egyebekben, mik a tanítással szorosabban összefüggenek kézi munka. Olyan általános jelentőségű kézimunka, a milyen a leányoknál van, a fiuknál már nincsen meg. Az élet gyakorlati céljaival, az iparágakkal s azokban bizonyos kézi ügyességekkel jobban megismerkednek és begyakoroltnak otthon, szüleik mellett segédkezve. Ha a házi iparban lényeges, szép eredményeket akar elérni a tanító, akkor mindennap legalább 1-2 órát kellene arra fordítani, s akkor épen az a cél volna veszélyeztetve, mely szerint a

gyermek főleg és mindenek felett irni, olvasni és számolni tanuljon meg. A mellékes tantárgyak mellékes kezelésére ugyanis okul semmi esetre sem szolgálhat az, hogy a háziiparra több idő maradjon, mert a valódi tapasztalat által bizonyított ok az, hogy az irás, olvasás, fogalmazás, számolás jól tanítva betölti az egész iskolai időt.

A háziipar elterjesztése kívánatos, de az iskolán kívül kell annak történnie; nem lehet benne nevelési ügyet látnunk; olyan közügy az, mint a milyen más is sok van, s a mit az értelmes, felvilágosított nép, a törekvő polgárok fel szoktak virágoztatni, ha a nyilvános állapotok kényszerítő módon rá utalja őket.

Jótekönyvezélu műkedvelői szini előadás.

A vörös kereszt által helybeli főlkja javára f. hó 20-án és 21-én a helybeli színházban rendeztetni határozott műkedvelői előadások minden tekintetben fényesen sikerülteknek mondhatók. Már napok előtt a színház összes ülőhelyei részint helybeliek, részint ezek által idegenek részére voltak lefoglalva olyannyira, hogy az első előadás napján megérkezett számtalan idegennek az ülőhelyek után történt tömeges jelentkezése folytán a rendes ülőhelyeken kívül még a különben a zenekar részére kijelölt helyen támlás székek, azonfelül a zartszékek mindkét oldalán nagyobb számu székek elhelyezése vált szükségessé. A színház mindkét alkalommal díszes, válogatott, itt helyben egy tömegben csak ritkán látható intelligens közönséggel zsufolásig meg volt töltve, mert nem csak e város, de a környék és a megye előkelősége és színe java volt ott jelen. Maga az előadásokról, melyek szellemi tekintetben úgy az egyes részben, mint pedig általán teljesen sikerülteknek és kielégítőnek mondhatók, csak röviden kívánunk megemlékezni, mert ha még oly beható bírálat és szigorú bonczkés alá vennők is a műkedvelők képességét, e tekintetben mindenesetre csak hízegőleg lehetne reájok nézve nyilatkozunk.

I. Nőuralom.

Ezen előadást megelőzőleg a vörös kereszt egylet intenció és magasztos célját jelképező, és görög tüzfény mellett kiállított élő csoportkép, melyet Wiltschgo Rezső úr egész ügyesen rendezett, a jelvontakat igen kellemsen meglepte. Megható volt e jelenet, mely szemünk elé tárta a harcztér sebkölt színhelyét, hova a megsebesült harczosok üdülés végett szállítottak, a midőn a vörös kereszt egylethez tartozó nők, mint gondos ápolónők, a megsebesült harczosok vérző sebeire tépést rakván, üdítő italt nyujtanak nekik, hogy ez által erősítsék őket a seb folytán beállható fájdalmak elviselésére. A színpad hátsó részén egy kis léány által környezve őrangyalként emelkedett ki felséges királynéknak, az egylet legnemesebb védőszonya, melüképe, a midőn leereszkedőleg és nyájasan tekint a vérökben és fájdalmaikban heverő megsebesült harczosokra. A kép úgy egészen, mint egyes részben kitünően sikerült, és többször megélejtetett.

Az előadást megelőzőleg még Kohn Adolf úr zenekíséret mellett énekelte egy pár magyar népdalt, melyeknek előadása teljesen sikerült, Kohn urnak megnyerő, simulekony hangja. párosulva azon érzéssel, melyet a dallam helyes felfogása által az ének közben kifejt, a közönség teljes mértékben kielégítette.

A szindarab „Nőuralom”, mely már irmodoránál fogva műkedvelők részére igen nehéz, eme körülményt leszámítva, a szerepek helyes kiosztása folytán és a műkedvelők összehangzatos és präcis játéka által teljesen érvényre emeltetett. — Almássy Elek úrnő (Hon) kinek az előadás rendezésében az a körül tett buzgó és önfeláldozó közreműködéséért főérdeme van, eltekintve attól, hogy hangjában egy hirtelen megbűlés következtében némi rekedtség állott be, nehéz szerepét teljes hűvvel és megfelelő érzéssel adta elő; a mit a hang kifejtési képes nem volt, teljes mértékben pótolta a szerep benső átérése és az ezt jellemző arcmozdulatok helyes alkalmazása; különben Almássy Elek úrnő már több ízben volt szerencsénk hasonló közhasznú cselekedetek rendeztet műkedvelői előadásokban láthatni, és mindannyiszor meg voltunk arról győződve, hogy e részben elvállalt feladatainak minden irányban teljes ügyességgel megfelelt.

Hertelendy Józsika urhölgy (Rózsa) kedves, szeretetreméltó színpadi jelenség; a nyilvánosság terén történt az első fellépésénél bámulatraméltó fesztelenséget és bátorságot tanúsított; előadása, a megnyerő modor, melylyel jól felfogott szerepét eljátszotta, felülmutta a kezdő műkedvelőkbe helyezett várakozást, mit a közönség koszoru és csokor, valamint ismételt tetszésnyilvánítással jutalmazott.

Pohut Erzsike urhölgy úgy a Terka szobaleány, mint pedig a Rezsényi szerepében igen kedves volt; egy és ugyanazon előadásban két különböző jellegű szerepet játszani egy iskolázott színésznőnek is vajmi nehéz, de a kisasszony mind a kettőt egészen kifogástalanul, mondhatni kitünően adta elő; egyébiránt Pohut Erzsike kisasszony kedves modora és műkedvelői minőségében tanúsított kitünő tehetsége még sokkal élelőbb emlékezetünkben van, semhogy őt külön, teljesen megérdemelt dícséretben kellene részesítsünk.

Kedvesen és helyesen játszotta a Julcsa szobaleány szerepét a kis Szávits Istvánka

kisasszony is, ki fellépésénél díszes virágcsokorral fogadtattott.

A férfiak Kohn Adolf úr (Szirtfoki), Rónay Jenő úr (Somkúthy) és Szávits Iván úr (Kondory) mindhármán teljes mértékben igazolták a bennük helyezett várakozást. Az előadás összhangzása, a hatás biztosítása körül mindhármán egyaránt fáradoztak, s az mindnyájoknak teljes mértékben sikerült is. Idő és helyszüke akadályoz bennünket műkedvelői minőségükben kifejtett fényes tehetségeiket behatóbban és méltólag körülírni, s hisszük, hogy velük szemben kötelességünk leróttuk azzal, ha a közvélemény nevében kijelentjük, hogy előadásuk kitünő és teljesen kielégítő volt.

Ez előadás általán úgy egyes részeiben, mint pedig egészben teljesen sikerültek mondhatók, és a jelvont közönség igényeit teljes mértékben kielégítette; itt még megjegyezzük, hogy a színház ez alkalomból fényesen fel-diszítve és minden részben kiválólag lévén, nagyban emelte az ünnepély nagyságát.

II. „Kukli prédikációk” és „Már alszik.”

A f. hó 21-én tartott második műkedvelői szinelőadás iránt a közönség az elsőnél sokkal nagyobb érdeklődéssel és vonzalommal látszott viseltetni, mert a jegyek után érkezett tömeges jelentkezések egy a helybeli színháznál csaknem háromszor nagyobb színháznak zsufolásig megtöltését tették volna lehetségessé; a színháznak ez alkalommal mutatkozott felette szük volta miatt azonban a közönség igen tekintélyes része az előadásról elmaradt, mindazonáltal e napon a színház itt vajmi ritkán tapasztalt mértékben volt megtöltve. Tekintet nélkül a tikkasztó hőrségre, mely már az előadás előtt csaknem tühetetlenlennő lön, mindinkább özönlött a közönség az ez alkalommal oly igen szük színház bel-sejébe, és már fél órával az előadást megelőzőleg a színház minden részében egy igen díszes, válogatott közönséggel volt megtöltve. Mindenki mohó kíváncsisággal leste az előadás kezdetét, mert meg volt arról győződve, hogy ma nagyszerű élvezetben részesül; s e tekintetben a közönség nem csak hogy nem csalatkozott, de az előadás valóban meglepő, fényes szellemi sikere messze túlszárnyalta a várakozásokat, és a jelvontak mindegyikében sokáig, de sokáig kellemes emlékeztetben fog fennmaradni.

Nehéz a feladatot megoldanunk, ha a műkedvelők mindegyikének, mint ilyeneknek az előadás közben tanúsított kitünő tehetségét és páratlan ügyességét e lap hasábjain a való-sághoz csak közel akarjuk vinni, mert ha az egyes szereplők műkedvelői képességét még oly eles bírálat alá vesszük is, ha igazságosak akarunk lenni, bírálatunk eredménye mindig az leend, miszerint ezen két egy felvonásos vígjáték előadása úgy egyes részeiben, mint pedig egészben fényesen és kitünően sikerült.

Thurn-Taxis Victorin herczegnő, ki az előadás minden irányu sikerén lankadatlan buzgalommal fáradozott, és kit az érdem babékoszoruja egyedül illet meg, az elsőben Dorotya, a második darabban pedig Georgette szerepében valóban bámulatra méltó tehetséget és ügyességet fejtett ki; kitünő játéka, fesz-telen magatartása, a szellemi fensőség, melylyel szerepét kifejezetten nem csak átértette, de jól és helyesen alkalmazott gestikulációival a nézővel is átértette, nem egy műkedvelő-nő, de egy magas iskolázottsággal bíró, szakavatott művésznőnek is teljesen dicseretére válhatott volna. A közönség nagyszerű játéka által annyira el volt ragadtatva, hogy őt többször, sőt nyílt jelenetnél is szünni nem akaró tetszésnyilvánításokkal tüntette ki.

Az előadás szellemi sikerének biztosításában nem csekély része volt Hertelendy Margit (Rózsa) és Vécsey Ida (Ilka) urhölgyeknek, kik mindegyike kedves, szeretetreméltó színpadi jelenség volt. Hasonló alkalmakkor különösen műkedvelőknel nem ritkán tapasztalt ugynevezett lámpalázótól teljesen ment fel-lépések párosulva a kedves modorral, melylyel szerepüket érvényre igyekeztek emelni, de különösen a benső érzés, melyet jól felfogott szerepek előadása közben kifejtettek, a közönség méltó elismerésével találkozott, minek ez utóbbi ismételtlen koszoru és virágcsokor, úgy hosszas éljenkiállításokkal adott kifejezést.

A fényes siker keretében egészen beillett Piret Eugenia bárónő a rövid, de hálás pin-czernő szerepében, melyet a nevezett egész tapintattal és ügyességgel előadott.

Kulifay Lajos úr (Móka Bogdán), Rónay Jenő úr (Gyöngyös Márton) és ifj. Vécsey István úr (Feles Mihály) mindhármán mesterialleg betöltötték helyeiket. Szerepeik szellemét tökéletesen felfogván, a helyzet követelte hatást mindentűl teljesen érvényre tudták emelni, és különösen sikerült volt az átmenet szerepeik komoly részéből annak vidámabb részébe, a mely alatt a közönséget folyton derült hangulatban tudták tartani, de különös tetszést aratott Kulifay Lajos úr, kinek a leghálásabb szerep jutott és ki ebben a várakozásokat teljesen kielégítette.

Thurn-Taxis Egon herczeg (hordár) nagy derűtséget keltett a közönségben azon vasúti ügyünkre célzó jelentésével, midőn mint vasúti kalauz szerepétől némileg eltérve, a váróterembe kiállta: „Tessék beszállni Melenceze, Bassahid, Nagy-Kikinda”, a közönség ezért perczekig tartó éljenkiállításal tüntette ki.

Arányi Taksony úr (József) szerepében derekasan megállotta helyét és helyes játéka-val nagyban mozdította elő a közönség várakozását jóval felülmúló sikert, melyet a műkedvelők eme két vígjátéknak präcis előadása által arattak.

„A n...
kifeje...
pár...
ezen...
talans...
siker...
már...
meg...
az al...
közre...
kisass...
hangj...
villan...
éneké...
nyiták...
öt fel...
rokk...
isméte...
lelkes...
nyilvá...
A kebe...
hátra...
a cas...
csakha...
után...
megha...
vonja...
kedves...
és var...
Victor...
Kiss...
Valesz...
Benő...
Frigy...
Kell...
Math...
gyöny...
Blask...
háro...
Emanu...
Steinb...
kedély...
Bachus...
regg...
eme n...
magok...

Lóte...

Ha...
megyén...
mily...
megyén...
megy...
legel...
hó 19...
szép...
mélto...
itelt...
A bírá...
szop...
gálta...
kiállít...
Me...
Jarau...
Popov...
6 drb...
Jarau...
Jarov...
Jarov...
tónak...
Se...
10 dr...
8 dr...
lakosna...
lakosna...
1 drb...

Ke...
batáric...
tomasov...
meat...
meg sz...
lóvers...
Nem...
gatos...
és en...
ülők...
különl...
volt dí...
is meg...
A pály...
első...
amugy...
több...
inkább...
mig ann...
tehető...
pályabiz...
czeg a...
Ugyana...

Önk...
dijakra...
tők bírt...
kizárvák...
1-s...
dij 30...
Eze...
lentelt...
Rait...
Ellemér...
a jelt...
és sebes...
Gyura...
földmivel...
a negyed...
és Kon...
képező...
le

A két darab közben Mazúr Sarolta úrhölgy „a nagy-beckerek családja” (bocsánat e kifejezésért) énekel zenekísérettel mellett egy pár talpraesett magyar népdalt. Az előadás ezen részét a közönség valóban lázas nyugtalansággal leste. És méltán! mert a fényes siker, melyet kétszeri fellépésénél eddig is már aratott, oly élénk emlékeztetünkben él még, hogy mindenkor mohón ragadjuk meg az alkalmat, valahányszor egy jótékony célra közreműködik, dallamaiban gyönyörködhetni. A kisasszony kellemes, megnyerő, simulekony hangja oly szívhez szóló és olyannyira fellillanyozza a hallgató kedélyét, hogy gyönyörű énekektől alig képes megválni. Fényes bizonyítéka ennek azon körülmény, hogy a közönség őt fellépésénél díszes koszoru és virágcokorokkal tüntette ki, hogy dallamait kétszer is ismételnie kellett, és hogy mindannyiszor lelkes, hosszantartó eljenkiáltások és tetszésnyilvánításokkal üdvözöltetett.

Az előadás, mely a jelen voltak mindegyikét kebelében kiirthatlan, édes emléket hagyott hátra, befejeztetvén, a közönség nagy része a casinóba ment át, hol a derült hangulat csakhamar fokozatosan növekedvén, vacsora után a fiatalok Terpsychore kötelezett áldozatát meghozandó tánczra kelt, hol Vászta ügyes vonója növelte az uralg jó kedvet. Itt láttuk kedves vendégeink nagy részét, a környék és város előkelőseit közöttük: Thurn-Taxis Victorin herczegnő, gróf Bissingen Nándorné, Kiss Ellemérné, Roggendorf grófnő, Daniel Valeszka, Rohonczy Gidáné, gróf Festetics Benóné, Hertelendy József és Gyuláné, Baláz Frigyesné, Steinbach Antalné, Piechl Szidonia, Kellner Edéné, Mazúr Sándorné, és Jarmatzky Mathild urnőket, — továbbá hölgykoszorúink gyöngyeit báró Pirét, báró Liptay Sarolta, Blaskovics, Szávits Marcsa és Olga (Padéról), báró Döry Nana, Hertelendy József és Margit, Emanuel testvérek, Mazúr Sarolta, Bielek Vilma, Steinbach és Diensl urhölgyeket. — Az igen kedélyes tánczestély, mely közben később Bachusnak is kijutott a maga része, a késő reggeli óráig tartott, a midőn a jelen voltak eme nagy nap felejthetetlen emlékét vívén el magokkal, szétesztek. Sz—i.

Lótenyésztési jutalomkiosztás és lóverseny.

Hogy hazánk deli vidéke, de különösen megyénk lótenyésztése az utóbbi évek alatt mily óriási lépésekkel haladt előre s hogy megyénk e tekintetben az ország bármely megyéjével mennyire kiállhatja a versenyt, legelőkebben bizonyítja a f. évi szeptember hó 19-én megtartott kiállítás, a midőn sok és szép ló lett kiállítva, melyeknek tenyésztői a méltó elismerést és a kiállított lovak után oda itelt jutalomdíjakat valóban meg is érdemelték. A bíráló bizottság mindenek előtt a sikerült szaporítókat bemutató anyakanczákat vizsgálta meg, és egyhangu határozattal azok kiállítását oda itelt és pedig:

Merkle Márton ferenczföldi lakosnak 10 drb., Jaraus Ádám ferenczföldi lakosnak 8 drb., Popovits P. Sándor nagy-beckerek lakosnak 6 drb., Leitenberger ferenczföldi lakosnak 4 drb., Jaraus Ádám ferenczföldi lakosnak 3 drb., Bolovits Ferencnek 2 darab aranyat; továbbá a hároméves kanczacsikók kiállításán, nevezetesen:

Scherer Ferencz ferenczföldi lakosnak 10 drb., Feimel János szécsányi lakosnak 8 drb., Konkoly Sándor nagy-beckerek lakosnak 5 drb., Jaraus Ádám ferenczföldi lakosnak 3 drb., Bakovits N. idvori lakosnak 1 drb. aranyat.

II. A lóverseny.

Kevéssel a verseny megtartására kitézött határidő előtt élénk mozgalom volt látható a tomasváci, écskai és temesvári országutak mentén, a hol sűrű néptömeg vonult ki száz meg száz, többnyire urasági díszfogatokon a lóverseny megtartására kijelölt pályára. — Nem csak a pályaut maga, hanem az igazgatóság és pályabírák részére felépített sátor és ennek mindkét oldalán a közönség részére ülőkelyekkel ellátott nézőtér is száz meg száz különféle, többnyire nemzeti színű lobogóval volt díszítve, melyek a nézőre már a távolból is megható, kellemes benyomást gyakoroltak. A pályaterén ekkor kint volt már a helybeli első zenekar is, mely a jelen volt közönség amegy is lelkesült kedélyének fellillanyozására több igen sikerült zenedarabot játszott. Mindinkább gyülekezett tömegesen a közönség, míg annak száma mintegy öt-hat ezre volt tehető, a midőn kevéssel három óra után a pályabizottság elnöke Thurn-Taxis Egon herczeg a lóverseny megkezdésére jelt adott. Ugyanaz következő sorrendben folyt le:

1. Sikverseny.

Önkényes adakozások útján befolyt díjakra, torontálmezei földmivelők és tenyésztők birtokában levő lovak számára. Urlovarok kizárva. Tavolság 1 és fél kilométer.

1-ső díj 60 frt., 2-ik díj 50 frt., 3-ik díj 30 frt., 4-ik díj 20 frt.

Ezen versenyre mindössze futásra bejelentetett 4 ló.

Rainer cs. k. hadnagy és itebeli Kiss Ellemér mint indítók, megadván az indulásra a jelt, a pályázók megsarkantyúzták lovaikat és sebes vágatással tova hajtottak. Pavel Gyura, Proka Gyurka és Gerzu Szima oláh földmivelők egy vonalban haladtak előre, míg a negyedik pályázó Pölzl Károly által lovagolt és Konkoly helybeli pékmester tulajdonát képező ló megállván, vezetőjének minden erő-

megfeszítése daczára indulni nem akart és mintegy ezer lépésnyire visszamaradt. Végre a ló mégis engedvén a kényszerhelyzetnek, sebes vágatással futásnak eredt, és a pályaut mintegy háromnegyed részén az időközben hátramaradt Proka Gyurka és Gerzu Szimát utolérte, sőt ezek felett a második díjját Pavel Gyura után megnyerte, ki mintegy 5 lóhosszal mint első érkezett a célhoz. Harmadik volt Proka Gyurka, negyedik Gerzu Szima.

Következett

2. Az akadályverseny

minden kora és országbeli ló számára.

Teher 75 kiló; egy akadály nyertesének 2 kilóval több, egymélt több nyertesének 5 kilóval több; lovaroknak, kik akadályversenyt még nem nyertek 2 és fél kiló engedve.

Tét 10 frt., bánat az egész.

1-ső díj tiszteletdíj, egy pompás ezüst serleg, adta Thurn-Taxis Victorin herczegnő, azonfelül 200 frt.

2-ik díj tét és bánatpénzek.

E versenyre bejelentetett 6 ló:

1. Mariassy László huszár-főhadnagy Marietta s. k. Rothschildtól a Maritából, lovagolta önmaga, egyenruha, 75 kiló.

2. Gróf Bissingen Ferdinand huszárhadnagy Frater Jovialis id. p. h. Ostregertől Margueritéből lovagolta önmaga, egyenruha, 80 kilo.

3. Báró Inkey Theodor huszár-hadnagy Hadd-el id. p. h., lovagolta önmaga, fehér blouze, kék sapka, 73 kilo.

4. Mariassy Bela Lady Constance, id. p. k. lovagolta Hammersberg huszár-főhadnagy piros-fekete blouze, fekete sapka, 75 kilo.

5. Kiss Ellemér, Teengadi ap. Kettl Drom, any. Andromache, lovagolta gróf Bombeilles huszár-főhadnagy, egyenruha, 75 kilo.

6. Kupuzarovits Miklós, Harlequin s. m. lovagolta Diensl dragonyos hadnagy, egyenruha, 75 kilo.

Kezdetben Lady Constance vezetett s alig fél lófejjel Marietta folytonosan nyomában volt. Ily arányban haladtak az első és második akadályon keresztül, hol előzőleg már Hadd-el vezetőjét elvesztvén, kiállott. A második és harmadik akadály között Lady Constance és Marietta felváltva vezettek és a győzelmet egymás irányában kétségessé tették, a midőn a harmadik akadályon Lady Constance mint első átugorva megbotlott és lovasát maga alá szorítván, nem csak Mariettának, hanem a jóval visszamaradt Teengadi és Frater Jovialisnak tért és így igen nagy előnyt engedett. Segély hiányában lovas és ló mintegy másfél percig mozdulatlanul feküdt, a midőn előbbiek sikerült teljes erejű felhasználva kényelmetlen helyzetéből kiszabadulni; felkelni, lovat felségíteni, arra felszállni és a már kétségtelen győzelmi előnyt nyert elődeit utolérni Hammersberg huszár-főhadnagy, különben kitűnő lovaglóval bálumatos nyílsebességgel történt és ebben a hű Lady Constance annyira előmozdította vezetője törekvését, hogy a többi akadályokon keresztül halotva, a pályaut utolsó fordulójánál Teengadi és Frater Jovialis elhagyva mint egy öt lóhosszal érkezett mint második a célhoz, hova Marietta mintegy hat lóhosszal elsőnek vágatott be. Mariettának vélt győzelme azonban vitásá tétetett, a menyenyben az a pályautat pontosan be nem tartván, egy azt jelző zászlón belül rövidebb uton futott, mely vitás kérdés a bizottság által megvizsgáltván, valónak bizonyult, miért is a másodiknak beérkezett Lady Constance a győzelem oda iteltetvén, az első díjat annak vezetője Hammersberg huszár-főhadnagy nyerte. Harmadik volt Teengadi, negyedik Frater Jovialis, ötödik Harlequin.

Erre következett:

Vadászverseny.

Urlovarok színekben, egyenruhában vagy vörös kabátban. Tét 4 frt., bánat az egész. — Teher 75 kilo.

Tiszteletdíj Nagy-Beckerek városa által adva.

E versenyre jelentkeztek:

1. Hammersberg huszár-főhadnagy „Ne siess” s. p. h., lovagolta önmaga, piros-fekete blouze, fekete sapka, 75 kilo.

2. Rainer Gyula huszár-főhadnagy „Furiósa” 5 éves p. k., lovagolta önmaga, egyenruha, 75 kilo.

3. Rohonczy Gida Pillangó, lovagolta önmaga, fehérsárga blouze és sapka, 75 kilo.

4. Gróf Bissingen Ferdinand huszárhadnagy Ludány id. s. h. egyenruha, 77 kilo.

5. Báró Inkey Theodor huszárhadnagy Kossut id. ph., lovagolta önmaga, fehér-kék, 75 kilo.

6. Kiss Elemér Boumrag, lovagolta Brezovay huszár-főhadnagy, egyenruha, 75 kilo.

A lovarok Thurn-Taxis Egon herczeg által lóhátan egy Faire-akadálypályán át vezetettvén, miután a pályának egy már előzőleg meghatározott helyén általa a tovább futásra a jel megadatot, a pályázók egymás között a versenyfutást folytatták, a midőn Ne siess, mely kezdetben vezetett, Ludány által az első helyről csakhamar kiszorítottat, hova később Furiósa is felhatolni igyekezett, mely három közt tüzes vita támadván, Ludány mint egy három lóhosszal elsőnek, Pillangó, mely a pályautolsó fordulójánál teljes erővel felvágatott, másodiknak, Furiósa harmadik, Ne siess negyedik, Boumrag ötödik és Kossut hatodiknak értek be a célra.

Végül következett az:

Ügető verseny:

Nagy-Beckerek városnak díja. — Az elsőnek 100 frt., a másodiknak a betétel 80 forintig.

Kétfogatú, négykereku, négyüléses kocsik számára, urkocsisok.

E versenyre jelentkeztek Kupuzarovics Miklós, Molnár Lőrincz és Loga Szilárd, kik közül az első díjat Kupuzarovics Miklós, a másodikat pedig Loga Szilárd nyerte.

Sz—i.

Nyílt kérelem magyar honfitársaimhoz.

Van Magyarországnak egy kis kerülete; ha nevét a magyar kimondja, szive földobog.

Zengzetes nyelvünkön „hazánk gyöngyének” szokták nevezni. A legelső magyar ember, a világon legnépszerűbb uralkodó, „a magyar korona legszebb gyöngyének” nevezte.

Fölösleges kimondanom, hogy e kis magyar haza nem egyéb, mint Fiume városa és kerülete: az egyetlen magyar tengerpart.

Mióta e várost és kerületét hazánk ismét magának mondja, óriási áldozatokkal és rohamos gyorsasággal emelik azt hazánk ügyeinek intező férfiai azon magaslatra, melyen a tenger fölötti egyeduralmát feltölt szomszédos tengerparokkal szemben immár bátran léphet a versen küzdelembe.

Fiume- és vidékének lakói nemesen érzik halálokat az anyaország iránt.

Azon intézetek, melyek a magyar állam költségén az általános és tudományos műveltség előmozdítása szempontjából városunkban emeltettek és mindinkább nagyobb emelkedésnek örvendenek, még közelebb hozta a lakosság szívét az anyaországhoz.

Egy szent kötelék azonban még mindig hiányzik, mely hivatva volna betetőzni, állandóul biztosítani és mintegy megpecsételni az olasz- és magyarajku magyar hazafiak érdekegységének érzelmét; és ez:

a magyarajku polgártársak rokonszenvének tetteiben nyilvánítása ott, ahol azt a magyar tengerpart lakói igénylik.

A fiunei olaszajku lakosság zöme szegénységgel küzd. Gyermekei neveltetésére nem telik azon maroknyi földből, melyet Karszt sziklái közzé maga hord az önfentartási ösztöntől üzelve, hogy az áldott éghajlat bőkezűségében részesülhessen.

És még a horvátajku testvéreink által városunkban fenntartott nevelőintézetnél a szegényebborsu növendékekre minden lehető anyagi kedvezmény halmoztatik a nevelés ügybuzgó barátai által; addig az olaszajku nép részben azon helyzetnek van kitéve, hogy vagy kénytelen elvonni gyermekét a magasabb kiképzés áldásaitól, vagy oly intézetbe küldeni, melynek szelleme az ő érzelmeivel ellenkezik; — és így rá nézve füstbe mennek azon nagy áldozatok, melyeket a magyar állam ép az ő gyermekei neveltetése végett hozott.

Azt hiszem, és velem együtt mindazok, akik e viszonyokat ismerik, legbensőbbben meg vannak arról győződve, hogy a szent kötelék, mely fiunei testvéreinket állandóul és felhonthatlanul a magyar nemzettesthez fűzné, nem egyéb, mint:

a magyar hazafiság adománya a fiunei állami felsőbb középtanodába járó szegénysorsu növendékeknek irószerekkel, könyvekkel, ruhával és esetleg élelmezéssel való fölségélyezésére.

Magyarok!

Teremtetek fiunei testvéreitek gyermekei részére segélyalapot!

Tettekben nyilvánuló hazafiságotokra appellálok, midőn a haza nevében e kéréssel fordulok hozzátok.

Viszonozzátok, legalább részben, azon páratlan áldozatot, melyet Fiume hozott Szegédért!

Minden legcsekélyebb adományt is köszönettel fogadok és nyilvánosan nyugtázok.

A begyült adományok gyümölcsözés végett a fiunei takarékpénztárba helyeztetnek el, és azok kamatai a fiunei magas kormányzóság útján kinevezendő gondnokság által fognak a szent célra fordítatni.

Fiume, szeptember 8. 1880.

Dr. Zaffery Károly,

a fiunei állami felsőbb középtanoda igazgatója.

HIRHARANG.

* Strasser Albert, a temesvári iparkamara titkara és a „Neue Temesvarer Zeitung” szerkesztője, pár nap óta városunkban időzik, beható vizsgálattal alá vevén a helybeli ipariskolát, ajánlani fogja, hogy iparkamara által is támogatassék. Megyénk érdekében tett közhasznú működését méltánylandó, főispán ő mélt. a mai közgyűlésen a megye tiszteletbeli főjegyzőjévé nevezte ki.

* Hymen. Társadalmunk egyik kiváló tagja Blum Gyula a kir. főmérnök eljegyezte Voglsperger újvidéki földbirtokos szellemű és szeretetreméltó leányát Vilmát. Állandó boldogság és megelegedés kísérje e szép frigyet!

* Színművészeink. Ugy szólván csak pár nap választ el bennünket még azon élvezettől, hogy szinelőadások élvezetével üzheljünk el bekövetkezendő unalmas estvéinket. S míg egyrészt némi szórakozást találunk, másrészt alkalmunk leendő a Temesváry Lajos igazgató jó nevében ismert színtársulata által bemutatandó legújabb színművek és operettek is megismerünk. — Mint értesültünk az igazgató mindenkévt a maga és társulata részéről, hogy t. közönségünknek igényeit minél inkább kielégítse, de rajtuk áll azután a nemzet napzamosait s velok hazai nyelvűket tőlünk kitelhetőleg istápolni. Mely partolás különösen nekünk kétszeres kötelességünk itt, hol ma a német, holnap a szerb színészek boldog emlékekkel és gazdagon jutalmazott eredményekkel meg városunk, megyénk től. Ha most nem tehetünk is, tehát legalább igyekezzünk, hogy e testvéreink mellett ne maradjunk a szegénytelen háttérben partolásainkkal. Sőt elvárjuk ezt a más két nemzetiség művészeink partolótól, hogy a viszonyosság elvénél fogva is velünk tartsanak, kikkel különben is egy hazát szolgálunk. Mi, a szerkesztőség részéről, valóban üdvösnélk vélt tanácsot adunk akkor, midőn az eszmét pendítjük meg, miszerint jó — sőt nekölözhetetlen lenne e tárgyban már penteken vagy szombatban egy bizottsági ülésre egybegyűlni s ott tárgyalás alá venni a módozatokat az ügyis már itt lévő színgazgatóval, hogy mily mód és közvetítéssel lehetne jó társulatnak előadásait minél többre — s nem csak minéddig, hogy 10—12 előadás után futottak tőlük, — megnyerhetni és kellőleg biztosítani. E tekintetben a minden jó és szépért lelkesülő hölgyeink jó akaratát is megnyerendő, talán epen ő méltóság szeretve tisztelt főispánunk tehetne minél gyorsabb intézkedést, mely a sikert aztán biztosítaná is. Ajánljuk e fontos ügyet, hogy minél bugóbban és számonosan karolja fel közönségünk. — Tettekben igazolja, hogy e haza haladatos fia is tudunk lenni.

* Felavatás. Főt. Littahorszky Károly kanonok és nagy-kikindai plébanos, valamint Oltványi Pál papai kamaras és a Ferencz-Józsefrend lovagja f. h. 14-én avattak fel Németh József címzetes püspök által a püspöki kápolnában. A felavatás előtt és után emelkedett beszédet tartott püspök ő nagyméltóság.

* A király és a bukovinai magyarok. Ö Felsége a bukovinai magyar községet is érintette utazásában, Hadikfalván a király magyar nyelven megszólította Szöcs Józsefet, Istensegits községnél előljáróját, ki bandedumot vezetett, azt kérdezvén tőle, jól megy-e itt a magyarok dolga? A kérdezett azt felelé: jól. A király erre azt kérdé továbbá, mindnyaján beszélnek-e magyarul és az igenlő feleletre megelégedve intett. Ö Felsége így bucsuzott el: „Isten áldja meg!” Viharos eljenzés volt a válasz. — Egy görög-keleti papnak, ki ő Felségének az indóházal előadást akart tartani, kijelentette az uralkodó, hogy a helyet nem jól választotta meg.

* Az állami jóságok kezelésének

újja szervezését tervezzi a pénzügyminiszter. Jövöre hét önálló jóságigazgatóság lesz, ezeket azonban mezőgazdasági alapon szervezi a miniszter. Minthogy Magyarország deli részében terjedelmes birtokai vannak a kincstárnak, melyeket a kincstár akar kezelni, ott igazgatóságot fog szervezni a miniszter. A szervezés végrehajtása után gazdaságot kezelő több hivatal szervezése válik szükségessé, ellenben majdnem valamennyi ipánság fölösleges lesz. A beszercebányai igazgatóságot megszüntetik, a kolozsvári korlátozzák, a máramaros-szigeti átalakítják. 1881. január elsőjéttől kezdve a következő hét jóságigazgatóság fog működni:

1. A pécskai, melynek kerülete a pécskai, kovácskai, ménesi, szent annai, aradi és lippei, összesen 140 ezer hold uradalmakra terjed ki.

2. A zombori, melynek kerülete az apatini, kis-sztapári, kulai és palánkai 87.000 hold apró területekből álló uradalmakra terjed ki.

3. A nagy-beckerek, illetőleg csatádi, melynek kerülete a nagy-beckerek, párdányi, csatádi, szőregi, pancsovai, titeli és a nagy-kikinda kerületi 230.000 hold uradalmakra terjed ki.

4. A temesvári, melynek kerülete a szent-andrási, dettai, rekási, lugos-facseti s fehértemplomi 150.000 hold uradalmakra, továbbá a karánsebesi javakra és M-hádiára terjed ki.

5. Az ó-buda-gödöllői, melynek kerülete az ó-budai, visegrádi, gödöllői, szolnoki, diósgyőri s tokaji uradalmakat, továbbá a beszercebányai és sóvári javakat foglalja magában s 50.000 holdra fog kiterjedni, de igen nagy terület ölel fel.

6. A máramaros-szigeti, melynek kerülete a szigeti, rabói, vissói, királymezői, bocskói, bustyaházi, ungvári, nagybányai és tiszta-ujlaki 90.000 hold javakra terjed ki, végre 7. A kolozsvári, melynek kerülete a szászsebesi, vajdahunyadi, topánfalvi, görgényi és nagyváradi 18.000 hold jóságokra fog kiterjedni. (B. C.)

* Jókai Mórról. Koszorus regényírónk újabb négykötetes nagy történelmi regényen dolgozik, melynek tárgya a kuruczvilág dicsőségében és csalódásban gazdag idejéből van véve. A regény az alakítandó szépirodalmi részvényvállalat kiadásában jelenik meg. — Jókai legközelebb hivatalosan tudatta a sze-

gedi polgármester, hogy „ujjonnan rendezett városunk utcái és tereinek új elnevezése iránt megejtett tárgyalások alkalmából megemlékezvén azon hazafiai s irodalmi érdeméről, melyeket Jókai szerzett s a melyek iránt mi véghetetlen tisztelettel viseltünk s halálával vagyunk: az e fölötti hálnak és kegyeletos érzelmeinknek maradandó megörökítése céljából elhatároztuk, miszerint Jókai nevével városunk egyik előkelőbb pontját Jókai-utcának nevezzük el.“

* **Kiállítás.** Lugosról írják a „Süd-ungarischer Bote“-nek, hogy a multkor meghalt Palik-Ucsevny Péternek holttestét kiállták és belet vegyteni elemzés végett Budapestre küldték. Mint az említett lap írja, az eliaegentő rendelet oka állítólagos megmérgezés híre.

* **A régi földek megváltásához.** A régi földek megváltására kiküldött 7-es bizottság folyó hó 20-án gyűlést tartott Nagy-Kikindán, melyben a Bethlen József gróf kormánybiztosnak a bizottság június 8-án beküldött kérvényére adott átiratot tárgyalta. A kormánybiztos átiratában megjelölt megváltási értéke a következő fokozattal bír: I. 1. oszt. szántóföld 32745 hold 60 ffrtal. 2. oszt. 18439 hold 50 ffrtal. 3. oszt. 13055 hold 40 ffrtal. 4. oszt. 1511 hold 30 ffrtal. 5. oszt. 3749 hold 12 ffrtal. 6. oszt. 6195 hold 10 ffrtal. Összesen 76644 hold 3.563,128 frt. II. Rétek: 1. oszt. 1435 h. 22 ffrtal. 2. oszt. 1248 hold 17 ffrtal. 3. oszt. 1351 hold 13 ffrtal. 4. oszt. 1623 hold 10 ffrtal. Összesen 5657 hold 86,579 ffrtal. III. Legelő: 1. oszt. 5404 hold 15 ffrtal. 2. oszt. 3308 hold 12 ffrtal. 3. oszt. 2351 hold 8 ffrtal. 4. oszt. 8248 ffrtal. Összesen 19311 hold 172556 ffrtal. IV. szőlő: 1. oszt. 254 hold 40 ffrtal. 2. oszt. 233 hold 30 ffrtal. Összesen 487 hold 17150 ffrtal. V. Erdő: 463 hold 9 ffrtal. Összesen 4167 frt. VI. Nádás: 138 hold 9 ffrtal. Összesen 1242 frt. Egészben tehát 101750 hold 3,844,822 frt.

* **„Csodálatos“ felfedezés.** Mulatságos eset történt nem rég a miramarei kastély parkjában. Két uri ember sétált a parkban, kiknek arca a legelső tekintetre „tudós“-t árult el. Kivált az a simára borotvált, komoly arc, a rettenetes szemű, a komoly, méltóságos járás az, mi nem köznapi emberre vall. Egy virágcsoportozat közepette állott, jegyzetve irónjával egy könyvbe. Egynehány arra sétáló megállt a „tudós“ előtt, ki fontos arccal szólott, hogy nevezetes felfedezést tett, — mely az egész tudományos világban, — nagy mozgalmat idéz elő. — „Illessék meg kezeikkel ez üveggyölygő azon részét, mely a napsugarainak van kitéve és arra a tapasztalatra jutnak, hogy — csodálatos! — éppen azon az oldalon az üveggyölygő hűvösebb, s a másik oldal, mely árnyékban van egészen át van izva, míg a többi veres, zöld és sárga golyók a napsugarainak kitétt oldalon melegnek. Ugy látszik tehát, hogy a kék szín, a többi vegytani tulajdonai mellett még azon tulajdonsága van, hogy a napsugarakat átöccsíti és a go-

lyónak átelleni sötét oldalára bocsátja!“ És ezzel elkezdte a testek hő átöccsítő képességét, a sugárzó hőt, a Fraunhofer-féle vonalak elméletét, a jó és rossz hővezető testeket magyarázni és pedig oly nagy tüzzel és lelkesedéssel, hogy a kertben járhalók körülte gyűltek össze. A hallgatóság között ott volt még a kertész is, ki a csoportulásra figyelmes lévén, annak okát tudakolta. Megtudva azt, oly hangosan felnevetett, hogy a magyarzatában teljesen elmerült „tudós“ is meghallotta, s hátra fordulva kérdé tőle: „Jobban tudja talán megmagyarázni annak okát, miért melegedett fel az árnyékban levő oldal, s a napnak fordított nem?“ „Tudom hát. Pár percet előtt a golyót a másik oldalra fordítottam!“

* **A gyümölcsstermelés Csehországban.** A gyümölcsre a prágai piacon oly óriási magasságra emelkedtek, hogy semmi kétséget sem szenved, miszerint az idej termése egyike a legkedvezőtlenebbeknek. A csehországi gyümölcsstermelési egyesület kiküldöttjei jelentéseket küldöttek be az egyes vidékek gyümölcsstermeléséről, a híres Elbe-völgy is legfőbb csak kevés szilvát fog exportálhatni. A téli fagyok mindennél roppant károkat idéztek elő a gyümölcsfák között. Az év ezen oly kedvező eredményei következtében a nevezett egyesület tervezett gyümölcskiállítását elmarad. Mint írják, adatokat szándékoznak gyűjteni az iránt, hogy mely faj gyümölcsfák állottak legjobban ellene a téli fagyoknak, s melyek hoztak ezek dacára bővebb termést.

* **Tyukok táplálására** a londoni „Agricultural-Gazette“ a luczerna-legelőket, illetőleg a tyukoknak luczernával táplálását igen hathatósan ajánlja. E czélból a luczerna a tyukoknak vagy vágottan adandó, kevés korpával keverve, vagy a tyukok gyenge luczerna-legelőre bocsátandók. A gyenge luczernát a tyukok nagyon szeretik. Különösen a leveleket csipkedik le nagy előszeretettel. A szemes eleségnél is jobban szeretik ezt. Csak a kemény kőrot hagyják hátra. Böven, és nagyokat tojnak ezen eleségtől, a luczerna a tojásképződést elősegítő igen sok tápanyagot tartalmazván 100 □-öl luczernás, kevés szem segítségével 100 tyuknak egész nyári eleségül elegendő.

* **Konstantinápolyi adoma.** Az angol követ, mr. Goschen Konstantinápolyban a maga angol nyereségével azt mondá egyszer a szultánnak: „A császárság alapjai meg vannak már rázkódtatva; a legkisebb lökés előidézheti az összeomlást, ne feledkezzék meg erről, Sir!“ — Goschen elbeszélte párbeszédét a szultánnal Tissot francia követnek, kérve őt, hogy ügyüket sürgetendő, hangsúlyozza ugyanazon szavakat a szultán előtt. Tissot ur megtette s a szultán sértődve felelé, hogy még egyik nagykövet sem beszélt hozzá ilyen módon, s ő legkevésbé várta ezt a francia követtől. Tissot álmélkodva siet Goschenhez, s tudatja vele

a történeteket. Goschen előhívatta dragománját s elmondja vele mindazt, mi közte és a szultán között folyt. „Szóval-szóra lefordította ön azt, a mit én a szultánnak mondtam?“ A dragomán bevallotta, hogy erre nem volt meg a kellő bátorsága, s így az idegen követek közül Tissot ur használt eddig a szultán előtt legerősebb kifejezéseket.

* **Mintaszüret.** A helyes borkezelés, — melynek hiánya nálunk felette érezhető — már a szüretnél kezdődik, a helyes válogatás, a czélszerű szüretelési eszközök használatával. Ez irányban, a helyes elveket és eljárásokat terjesztetni kívánván a földmívelési miniszter, mintaszüretet rendeztet, melyeken szakértő egyének fogják a helyes eljárást ismertetni, s a czélszerű eszközök segítségével gyakorlatban bemutatni. Az egyik ily mintaszüret gróf Zichy érdszéki szőlőjében, a másik Gyöngyösön, egy harmadik és negyedik valószínűleg Esztergom és Egerben fog tartatni. Az összes ide vonatkozó intézkedéseket Miklós Gyula horászati kormánybiztos vezeti. Miután B-Diószegre Debreczenből és Nagyváradról a közlekedés csak kocsin történhetik, felszólítatnak mindazok, kik az október közepe táján B-Diószegen megtartandó szüreten megjelenni szándékoznak vagy pedig szőlő és pinczekezelőket és vinczellereket oda küldeni kívánják, hogy ezen szándékokról a kormánybiztos hivatalú jó előre tudósítsák a végül, hogy ugy a fuvar, mint az elhelyezés tekintetében intézkedés történhessen.

* **A német gabonavámokról.** Tudvalevőleg Észak-Németországban igen rosszul utótt ki a rozstermes, mi pedig itten a legfontosabb productum. Az aratás 10—20 százalékkal kevesebbet adott a közepes termésnél, úgy hogy aligha tevédünk, ha azt vesszük fel, hogy a németországi rozstermes, mely normalis évben 6.100.000 tonnára megy, ez évben legfőbb 5.200.000 tonnát fog tenni. Miután azonban Németország évi rozszükséglete körülbelül 7.300.000 tonna, ebből az következik, hogy mintegy 2.100.000 tonnát, vagyis 42 millió vámmazsát a külföldről kell majd ez országnak fedeznie. Ennek beszerzése a lakosságnak körülbelül 357 millió márkába fog kerülni s most ehhez még a német kormány bücsesége által saját alattvalóinak nyakára hozott nagy gabonavám is járul, azaz mintegy 21 millió márká, mely összeget természetesen szintén az ország sokat sanyargatott lakosságának kell majd viselnie. — Nagyobbítja a bajt még az, hogy a vámok nyomozás terhet ép a szegényebb s kisbirtokosok osztályok fogják leginkább viselni, mely osztályok gazdasági helyzete egyéb mostoha viszonyok folytán pedig amugy is elég sanyaru.

* **Nagy szerencsétlenség** történt néhány nap előtt Szegeden. A szabadkai ut meredek átjárójára már rég figyelmeztették

a hatóságot, mely azonban mitsem tett, hogy a meredek föl és lejáró veszélyességét elhárítsa. Történt pedig e hó 10-én, hogy Ördög István alsó tanyai iakos feleségével Katona Rozállal s egy harmadfél éves kis fiával jött befelé a városba szénával és dinnyével terhelt kocsián. A mint a kocsi a vasuti átjáró egyik meredek lejtőjére ért, a lakó megszabadtak s a sebes rohanás következtében a kis fiu lebukott a lovak közé; anyja megmeneti akarván, utána hajolt s eközben egyensúlyt veszve ő is leesett, oly szerencsétlenül, hogy a kereknek nyakán keresztül mentek s azonnal szörnyet halt; a kis fiu pedig a lovak gázolták agyon.

* **A szőlő-oltás a phylloxera ellen.** Azt állítják, hogy vannak szőlőfajok, melyeket nem támad a phylloxera. Ezen állítás még eddig bebizonyítva nincs! És mindaddig, míg a tapasztalás által igazolva nem leendő, óvatossan kell neki hitelt adni; mert a dolog egyelőre azokra nézve előnyös, a kik az ilyen híresztelt venyigékkel vagy vadszőlők magvakkal kereskedést űznek. — Ezen üzletnél száz neme lehet a csalásnak és csalódnak. Hogy lehet oly vadszőlőfaj, melyet (eddig a míg a phylloxera jobbat talál) a phylloxera nem bánt — hiszem; de hogy olyan szőlőfaj legyen, melyet a phylloxera ne bántson akkor, ha majd jobbat nem talál, ebben szabad legyen (jobb meggyőződésig) kételkedni. Hisz a kutya is ha kinéz a szőlőbe a legkorábban ért (tehát a legedesebbet) keresi föl... Még eddig nem észlelte senki, hogy addig a míg jól talál, a savanyúhoz hozzá nyulna. Ez tény! melyet ha a logika szerint itélünk meg, azt a következtetést vonhatjuk ki belőle, hogy a phylloxera se bántja a vadszőlőt addig, a míg műveltet, nemeset, azaz edesebbet kaphat. — Különben „qui habet tempus, habet vitam.“

* **Nöemancipáció.** Esztergomban az egyik ottani pénztézet pályázatot hirdetett egy szolgáló állomásra. Ebben az inséges időben kapva-kaptak az üresedésben lévő szolgáló állomáson; a pályázók száma 29 volt. A pályázók közt volt egy 16 éves csinos leány is. És megtörtént az az unikum, hogy a szolgáló állomásra szótöbbséggel meg lett választva a csinos kis leány. A választás eredményét a mint kihirdették, volt nagy álmélkodás, sőt egyik választmányi tag rögtön fogalmazott egy jegyzőkönyvet, a mely szerint követelte, hogy a megválasztott „szolga“ köteles egy év leforgása alatt férjhez menni és pedig ahhoz, a kit a pénztézet vezetői kijelölnek. Mielőtt azonban a jegyzőkönyvet aláírták volna, megmondották, hogy még se lesz jó „szolga“ és ennek férjhez menését választani; a jegyzőkönyvet megsemmisítették és a választást megerősítették. A jegyzőkönyv fogalmazója, mint biztosan állítják, már azóta több anonyim levelet kapott; nyilván a „szolga“ jövődjéről.

H I R D E T É S E K.

Pályázat. (178—1.1)

Mellencze (Torontálmegye) községében ujonnan szervezett, életbeléptetett magyar-német tannyelvű községi iskolának rendszeresített tanítói állomásra ezennel pályázatot hirdetett. Ezen tanítói állomással következő évi fizetés van összekötve: 500 frt készpénz, 2 öl kemény tűzifa leszállítva, a szükséges mennyiségű szalma, szabad lakás és kert élvezete. A folyamodó köteles lesz temetkezéseknél s egyéb r. k. hitfelekezeti egyházi funkcióknál segédkezni, miért is csak róm. kath. vallású tanítók folyamodhatnak.

A pályázó tanítók felhivatnak elméleti jártaságukat igazoló okmányokkal felszerelt s a torontálmegyei tekintetes közigazgatási bizottsághoz czimzendő folyamodványukat legkésőbb f. é. október hó 1-ig a torontálmegyei kir. tanfelügyelőséghez Nagy-Becskerekre beküldeni. A magyar- és németnyelvű szó- és írásbeli birtoka okmányilag igazolandó.

Nagy-Becskerek, 1880. szeptember 1-én.

Torontálmegye m. kir. tanfelügyelősége.

Pályázat. (172—3.3)

Petrovoszello községében az orvosi állomásnak választás utján betöltése f. é. október 17-én, délelőtti 9 órakor fog Petrovoszello községében eszközöltetni. Ezen állomással 600 ft. évi fizetés, szabad lakás, 4 öl tűzi fa, éjjeli látogatás 40 kr., nappali 20 kr., a kiállítandó bizonylatokért 1 ft. díjak van egybekapcsolva; az orvos a halottkémiai teendőket ingyen végezni, egy kézi gyógyszerárt tartani, valamint az iskolás gyermeknek a himlő oltást minden díj nélkül teljesíteni köteleztetik.

Felhivatnak ennélfogva mindazon orvostudorok, kik ezen állomásra pályázni szándékoznak és kik a hivatalos magyar nyelven kívül a román nyelvet is bírják, hogy az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. §-a s az 1876. évi XIV. t. cz. 143. §-a értelmében felszerelt folyamodványukat a választást megelőző napig ezen szolgabíróshoz benyújtsák.

Kelt Alibunáron, 1880. évi szeptember 1-én.

Kamenszky György, szolgabíró.

2965. sz. 1880. Pályázat. (176—3.1)

Petrovoszello községében üresedésbe jött szülésznői állomás betöltése f. é. október 17-én, délelőtti 9 órakor fog Petrovoszello községében eszközöltetni.

Ezen állomással 60 ft. évi fizetés, látogatási díjak szülészi eseteknél éjjel 1 ft., egyéb betegségeknek 50 kr., nappali látogatási díj 20 kr., bizonylatok kiállításáért 50 kr. díjak lettek megállapítva.

Felhivatnak ennélfogva mindazon okleveles szülésznők, kik ezen állomásra pályázni szándékoznak és kik a magyar nyelven kívül a román nyelvet is bírják, hogy kellőleg felszerelt folyamodványukat a választást megelőző napig ezen szolgabíróshoz benyújtsák.

Kelt Alibunáron, 1880. évi szeptember 14-én.

Kamenszky György, szolgabíró.

FONCIÈRE, PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET.

Részvénytöke: tíz millió forint aranyban.

BUDAPEST, 1880. augusztus hóban.

T. cz.

Ezennel bátorságot veszünk magunknak köztudomásra hozni, hogy eddigi főügyünk Mencer Mihály úr szomorító elhunytá miatt, annak utódként képviselőnkül

Mencer Lipót urat

nyertük meg.

A midőn ezen hirdelményünkhöz még azon sokoldalú bírodalomért, mellyel bold. Mencer Mihály úr személyes közvetítése által, intézetünk megtisztelve lett benső hálnak fűzzük, egyszersmind kérjük, hogy ugyanily bizodalommal forduljanak tisztelt megbízóink jelen képviselőnkhez is, ki is általunk meghatalmazással bír arra nézve, hogy mindazon kedvezményeket nyujtsa, melyek egy nagy és szilárd alapon fekvő biztosítási intézet vezérelveivel megegyeztetethők, és ugy vagyunk meggyőződve, hogy Mencer Lipót úr mint képviselőnk méltó utóda lesz halállal távozott Mencer Mihály urnak.

Foncière, pesti biztosító intézet:
(168—3.3) KOCHMEISTER. SCHÖN.

1265. sz. Póthirdetmény. (171—3.3)

A folyó hó 21-re kitűzött nagy-kikindai községjegyzői választás a közbejött megyei rendes őszi közgyűlés miatt ugyan e hó, azaz szeptember 29-nek, délelőtti 9 órájára halasztatván el; felhivatnak a pályázni szándékozók, szabályszerűen felszerelt kérvényeiket a választást megelőző napig alólrtnál benyújtani.

N-Kikindán, 1880. évi szeptember 1-én.

Issekutz Antal, szolgabíró.

3229. sz. k. i. 1880. Pályázat. (175—3.2)

Az üresedésben jött Horvát-Klary községjegyzői állomás betöltése végett a pályázat ezennel kiiratik. Ezen állomással e következő fizetés és járulékok vannak összekötve:

- készpénz 300 ft.,
- tiszta buza 26 p. m.,
- szemes kukorica 13 p. m.,
- kemény tűzi fa 2 öl,
- szalma 5 öl,
- gyertya illetmény 10 ft.,
- szabad lakás kerttel.

Pályázók felhivatnak, miszerint kellően felszerelt folyamodványait f. évi október 6-ig ezen szolgabíróshoz betérjessék; a választás ugyanezen évi október 7-én, délelőtti 10 órakor fog tartatni; folyamodók a hivatalos magyar nyelven kívül a német és horvát, vagy szerb nyelv tudását kimutatni kötelesek.

Kelt Cseneyén, 1880. évi szeptember 7-én.

Dellimanich Imre, szolgabíró.

Állomás keresés.

Egy 29 éves fiatal ember, ki a körjegyzői vizsgát sikerrel letette, egy ügyvédi vagy jegyzői irodába szerény feltételek mellett kér alkalmazást. — Bővebb felvilágosítást ad e lapok kiadóhivatala. (177—1.1)